

ព្រឹត្តិបត្របច្ចេកទេស លេខ ១៨

ការយល់ដឹងអំពីដំណាំរបស់អ្នក៖ ដំណាំសាលាង

សេចក្តីផ្តើម

ព្រឹត្តិបត្រនេះ មានបំណងជួយកសិកររបស់ កម្មវិធីហាវែស របស់ យូ អែស អេ អាយ ធី (USAID-HARVEST) ឱ្យអនុវត្តតាមបច្ចេកទេសជា មូលដ្ឋានដែលផ្តល់ដោយក្រុមអ្នកបច្ចេកទេស ដើម្បីកាត់បន្ថយហានិភ័យនិងបង្កើនទិន្នផលនៅក្នុង ផលិតកម្មដំណាំសាលាង។ សាលាង គឺជាដំណាំមួយ ក្នុងចំណោមដំណាំសាករប្រកម្មផ្សេងទៀតដែលដាំដុះ

ជាលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្ម។ ជាទូទៅគេដាំសាលាងនៅតំបន់ត្រជាក់បន្តិច ហើយនៅប្រទេសកម្ពុជាឃើងមានពូជ សាលាងល្អៗដែលអាចដាំដុះបានហើយបន្តិចទៅនឹងលក្ខណៈអាកាសធាតុនៅក្នុងមូលដ្ឋាន ។ ប្រភេទពូជសាលាង ដែលនិយមដាំនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាគឺ សាលាងស្លឹកលាតឬក្រញាញ់។ ពូជនេះ អាចដាំបានពេញមួយឆ្នាំ ហើយ កសិករនិយមចូលចិត្តដាំដោយសារការគាប់បានប្រមូលផលក្នុងរយៈពេលពី ២៥ ទៅ ៣០ ថ្ងៃ អាស្រ័យលើពូជ។

ការរៀបចំដី

ក្នុងចន្លោះពេលចាប់ពី ៣០-៤៥ថ្ងៃ មុនពេលដាំ ត្រូវត្រួតពិនិត្យបាន ២-៣ដង ជម្រៅពី ២៥-៣០ស.ម ដើម្បី អោយដីធ្លុះល្អ។ បន្ទាប់មក ត្រូវលើករងអោយបានកម្ពស់ពី ២០-៣០ស.ម ទទឹងរង ១ម ហើយចម្ងាយពីចំណុច កណ្តាល ពីរងមួយទៅរងមួយទៀត គឺ ១,៥០ម។ ក្រោយពេលរៀបចំរងរួច ត្រូវតម្កើងប្រព័ន្ធស្រោចស្រពតំណក់ ទឹក បន្ទាប់មកត្រូវផ្សេងរងឱ្យជោគដើម្បីអោយស្មើដុះ ដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការកម្ចាត់មុនពេលដាំកូនសាលាង។

ការបេន្តុះកូន

បើទោះជាសាលាងអាចដាំដោយគ្រាប់ផ្ទាល់បាន កម្មវិធីហាវែស ផ្តល់ជាអនុសាសន៍ដល់កសិករឱ្យដាំ ដោយកូនបណ្តុះ ព្រោះវាបានបង្កើនអត្រាដំណុះ និងទិន្នផលរបស់សាលាង។ ជាទូទៅ គ្រាប់ពូជសាលាង មានរយៈ ពេលដំណេកគ្រាប់ ដូច្នេះហើយជាការល្អត្រូវប្រើគ្រាប់ពូជដែលមានអាយុកាលប្រហែល១ឆ្នាំ។ ត្រូវសាបគ្រាប់ ពូជ ១០% បន្ថែមលើសពីចំនួនដែលត្រូវការ សម្រាប់ដាំជូនកូនដំណាំដែលខូចទាតនៅវគ្គកូនដំណាំ។

គួរដាក់គ្រាប់ដាំក្នុងជម្រៅ ០,២ ស.ម នៅចំកណ្តាលរន្ធថាសបណ្តុះកូន ហើយ ត្រូវប្រើថាសបណ្តុះកូនដែលមានរន្ធថាសទំហំ ២,៥ x ២,៥ x ៣,៨ ស.ម។ បន្ទាប់ ពីសាបគ្រាប់រួច ត្រូវរោយល្បាយដីបណ្តុះដែលម៉ត់ល្អ ដូចជាផេះអង្កាម និងដីខ្សាច់ដើម្បី គ្របលើគ្រាប់ពូជ បន្ទាប់មកត្រូវស្រោចទឹកលើថាសបណ្តុះកូនអោយបានស្មើសព្វល្អ រហូតទាល់តែឃើញតំណក់ទឹកស្រក់ចេញពីបាតនៃរន្ធថាសបណ្តុះ ។ រក្សាទុកថាស បណ្តុះកូននៅក្នុងឧបករណ៍បណ្តុះរយៈពេល ២ថ្ងៃ បន្ទាប់មកយកថាសបណ្តុះកូនទៅ ដាក់នៅលើផ្ទៃបណ្តុះកូន ។ កូនដំណាំសាលាដអាចយកទៅដាំបាន បន្ទាប់ពីមានអាយុ ១៨-២១ ថ្ងៃ (ឬនៅពេលដែលកូនដំណាំមានស្លឹក ៤-៦សន្លឹក)។

ការដាំ

ថ្ងៃដាំ គឺជាថ្ងៃដែលសំខាន់បំផុតសម្រាប់រដ្ឋជីវិតរបស់សាលាដ។ ដើម្បីរៀបចំដាំ កសិករគួរអនុវត្តដូចខាង ក្រោម៖

- ត្រូវផ្សេងរងអោយបានជោគល្អ (ស្រោចទឹកអោយបានពី ២-៣ ម៉ោង នៅពេលរសៀលមុនពេលដាំ)។
- ដៅ រណ្តៅដាំ អោយបានត្រឹមត្រូវទៅតាមចន្លោះគុម្ព។ ដាំសាលាដក្នុងចន្លោះគុម្ព ១៥x១៥ ស.ម ទៅ ២៥x២៥ ស.ម អាស្រ័យទៅតាមពូជសាលាដ។ នេះមានន័យថា យើងអាចដាំសាលាដក្នុងរវាងពី ៤-៦ ជួរក្នុងមួយរង។ រណ្តៅដាំត្រូវអោយជ្រៅជាងដីនៅជាប់កូនដំណាំដែលដកចេញពីថាសបណ្តុះកូនពី ១ ទៅ ១,៥ ស.ម (ជម្រៅរណ្តៅដាំគឺ ៤,៨-៥,៣ ស.ម) ។ ប្រើខ្នាតក្រិតចន្លោះគុម្ព ដើម្បីរៀបចំរណ្តៅដាំ។
- ប្រើសូលុយស្យុងជីទ្រាប់បាត។ រៀបចំជី ដេ អា ប៉េ (DAP) ឬជី ១៥-១៥-១៥ ចំនួន ១,៥ គ.ក្រ លាយ ជាមួយទឹក ២០០ លីត្រ រួចហើយស្រោច ១០០ មីលីលីត្រ នៃសូលុយស្យុងជីទ្រាប់បាត ទៅតាមរណ្តៅដាំ នីមួយៗ។
- ជ្រើសរើសកូនដំណាំទៅតាមទំហំប៉ុនៗគ្នា ហើយដាំនៅលើរងជាមួយគ្នា។ ការដាំកូនសាលាដទំហំប៉ុនៗគ្នា នឹងជៀសវាងមិនអោយដំណាំដុះប្រជែងគ្នា និង ធ្វើឱ្យមានឯកសណ្ឋានភាពដំណាំនៅក្នុងដីចម្ការ។
- ហាមយកថាសបណ្តុះកូនទៅដាំក្នុងដីចម្ការ ត្រូវប្រើកញ្ចក់ប្លាស្ទិក ឬ ប្រអប់ក្រដាសក្រាស់ សម្រាប់ដឹក ជញ្ជូនកូនដំណាំទៅចម្ការ។
- បន្ទាប់ពីដាំរួច ត្រូវស្រោចទឹកកូនដំណាំអោយបានយ៉ាងហោចណាស់១ម៉ោង ដើម្បីអោយសំណើមដីស្មើល្អ នៅតាមគុម្ពដំណាំក្នុងដីចម្ការ។

ការដាំដុះ

ការដាំសាលាដលក្នុងពេលវេលាដ៏ល្អ គួរតែស្រោចទឹកអោយបានរាល់ថ្ងៃ។ រយៈពេលបីថ្ងៃដំបូងបន្ទាប់ពីដាំ ត្រូវស្រោចទឹកអោយបាន ៣ម៉ោង ក្នុងមួយថ្ងៃ។ បន្ទាប់ពីនោះ ត្រូវផ្អាកការស្រោចទឹកមួយរយៈ រហូតពិនិត្យ ឃើញកូនដំណាំអាចធន់ទ្រាំបាន ហើយត្រូវពិនិត្យមើលដំណាំជារៀងរាល់ថ្ងៃ នៅវេលាម៉ោង ២រសៀល ។ ប្រសិនបើអ្នកឃើញដំណាំស្រពោនខ្លាំង ត្រូវធ្វើការស្រោចទឹកដូចធម្មតាវិញ។ បន្ទាប់ពីកំឡុងពេលនេះ (ដែលជាកំឡុងពេលបង្កើតឫស) ត្រូវស្រោចទឹកអោយបានរាល់ថ្ងៃ។ ពេលវេលាសរុបដែលត្រូវចំណាយសម្រាប់ស្រោចទឹក ដំណាំ និងអាស្រ័យទៅលើរដូវកាល (រដូវវស្សា ឬរដូវប្រាំង) ដំណាក់កាលរបស់ដំណាំ និងលក្ខខណ្ឌរបស់ដី។ អ្នក បច្ចេកទេសរបស់កម្មវិធីហាវេស (USAID-HARVEST) នឹងផ្តល់ប្រឹក្សាដល់អ្នកអំពីការកំណត់ពេលវេលាស្រោច ស្រព។

ការដាក់ជីគួរតែធ្វើតាមរយៈប្រព័ន្ធស្រោចស្រពតំណក់ទឹក យ៉ាងហោចណាស់ឱ្យបានម្តងក្នុងមួយសប្តាហ៍ ហើយអ្នកបច្ចេកទេសរបស់កម្មវិធី ហាវេស (USAID-HARVEST) នឹងផ្តល់អោយអ្នកនូវកម្មវិធីដាក់ជី ផ្អែកទៅតាម តម្រូវការរបស់អ្នក។ ជាទូទៅ សាលាដ ដាំមួយហិកតា ត្រូវការសារធាតុចិញ្ចឹមដូចខាងក្រោម៖

សារធាតុចិញ្ចឹម គ.ក្រ/ហ.ត					
អាសូត (N)	ផូស្វ័រ (P ₂ O ₅)	ប៉ូតាស្យូម (K ₂ O)	កាល់ស្យូម (Ca)	ម៉ាញ៉េស្យូម (Mg)	ប័រ (B)
២០៣	៥៧	៣៧០	១៧៦	៥១	០,៥២

ការគ្រប់គ្រងសត្វល្អិត និងជម្ងឺ

សាលាដងាយទទួលរងការបំផ្លាញដោយសត្វល្អិតមួយចំនួន ដូចជា កូនខ្យងក្តក់ ចៃ ស្រឹងជញ្ជក់ដើម ដង្កូវ ដួង និង មមាចស្លឹក។ មានជម្ងឺសំខាន់ពីរដែលតែងតែកើតមាន និងបំផ្លាញដំណាំសាលាដនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌធាតុ អាកាសត្រជាក់អាប់អួរ គឺ ជម្ងឺផ្សិតសំឡី និងផ្សិតប្រផេះ។

កម្មវិធីហាវេស (USAID-HARVEST) សំណូមពរអោយប្រើប្រាស់វិធានការចម្រុះការពារដំណាំ (IPM) ដើម្បីគ្រប់គ្រងសត្វល្អិតចង្រៃ និងជម្ងឺ។ ការប្រើថ្នាំគីមីតែមួយមុខ គឺមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ ហើយជានិច្ចកាលដំណោះ

ស្រាយបញ្ហាដែលល្អបំផុត មិនទាមទារឱ្យមានការប្រើថ្នាំគីមីសម្លាប់សត្វល្អិតចង្រៃឬស្មៅឡើយ។ ក្នុងករណីមានបញ្ហាសត្វល្អិតចង្រៃ ឬស្មៅ សូមទាក់ទងអ្នកបច្ចេកទេសកម្មវិធីហាវែស និងសួរពួកគេដើម្បីប្រឹក្សាអំពីវិធីដោះស្រាយបញ្ហា។ អ្នកអាចសួរអ្នកបច្ចេកទេសរបស់អ្នក ដើម្បីសុំព្រឹត្តិបត្របច្ចេកទេសស្តីពី **ការគ្រប់គ្រងសត្វល្អិតចង្រៃ ជម្ងឺ និងស្មៅ** និង **ផលិតផលដែលបានណែនាំអោយប្រើប្រាស់សម្រាប់អ្នកផ្គត់ផ្គង់សម្ភារកសិកម្ម**។

ការប្រមូលផល

គួរប្រមូលផលសាលាដ នៅពេលដែលស្លឹករបស់វា ធំ រលោង និងមានរសជាតិល្អ។ ការប្រមូលផលយឺតនឹងធ្វើអោយស្លឹកកាន់តែស្ងួតហើយមានរសកាន់តែល្ងីង។

សារៈសំខាន់ផ្នែកអាហារូបត្ថម្ភ

សាលាដទាំងអស់ជាអាហារមានកាល់ឡូរីទាប ប៉ុន្តែមិនមែនគ្រប់សាលាដទាំងអស់មានតម្លៃផ្នែកអាហារូបត្ថម្ភដូចគ្នាទេ។ ជាទូទៅ សាលាដមានពណ៌បៃតងចាស់ កាន់តែផ្តល់អាហារូបត្ថម្ភបានច្រើន។ សាលាដស្លឹកលាបក្រញ៉ាញ មានតម្លៃផ្នែកអាហារូបត្ថម្ភច្រើនជាង សាលាដក្តោប។ ការបរិភោគសាលាដស្លឹកលាចំនួន ១០០ ក្រាម សម្រាប់មនុស្សពេញវ័យម្នាក់ និង ៥០ក្រាម សម្រាប់កូនក្មេងម្នាក់ ផ្តល់ឱ្យ ២-៣ដងនៃបរិមាណជីវជាតិអាដែលមនុស្សពេញវ័យ និងកូនក្មេងត្រូវការរៀងរាល់ថ្ងៃ ។ វាមានសារៈសំខាន់ណាស់ដោយសារនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ការខ្វះជីវជាតិអា (A) គឺជាមូលហេតុចម្បងដែលនាំឱ្យក្មេងមានជម្ងឺខ្វាក់មាត់។ សាលាដស្លឹកលា ក៏ជាប្រភពដ៏ល្អនៃជីវជាតិកា (K) ដែលជួយឃាត់ឈាមហូរ និងជីវជាតិសេ (C) ដែលជួយស្ថាបនាឆ្អឹង និងធ្មេញឱ្យរឹងមាំ និងជួយការពារជម្ងឺផ្តាសាយ។

ឯកសារយោង៖

ក្រសួងកសិកម្មឆ្នាំ ២០០៧៖ សួនបន្លែគ្រួសារ
គេហទំព័រ៖ <http://www.vegetable-garden-guide.com/how-to-grow-lettuce.html>

កម្មវិធីហាវែស
ផ្ទះលេខ ៤៦ ផ្លូវ ៣១០ សង្កាត់បឹងកេងកង១ ខណ្ឌចំការមន
ក្រុងភ្នំពេញ
ទូរស័ព្ទ ០២៣ ៩៩៦ ៤១៩
harvest@fintrac.com

ព្រឹត្តិបត្រនេះរៀបចំឡើងក្រោមការឧបត្ថម្ភពីប្រជាពលរដ្ឋអាមេរិកតាមរយៈទីភ្នាក់ងារសហរដ្ឋអាមេរិកដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ (USAID) ។
ខ្លឹមសារនៅក្នុងឯកសារនេះគឺជាការទទួលខុសត្រូវទាំងស្រុងរបស់ក្រុមហ៊ុនហ្វីនត្រាក់ Fintrac Inc. និងមិនបានឆ្លុះបញ្ចាំងពីទស្សនៈរបស់ USAID ឬរដ្ឋាភិបាលសហរដ្ឋអាមេរិកឡើយ ។